

Suonenjoen kaupungin hyvinvoinnin edistämisen vuosiraportti 2022-2023

Tässä raportissa käsitellään hyvinvointitietoja vuosilta 2022 ja 2023. Keväällä 2024 esitellään täydennetty vuosiraportti 2023.

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen taustaa

Suonenjokelaisten hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaa laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 12.12.2022 ja kaupunginvaltuustossa 19.12.2022. Kertomus ja suunnitelma pitävät sisällään arvioinnin eri väestöryhmien tilasta sekä suunnitelman ja linjaukset hyvinvoinnin edistämisestä vuosille 2021-2025.

Lisäksi kaupungilla on Suonenjoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 ja Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi 2021-2025.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat

- Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen
- Vanhemmuus vahvistuu
- Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen
- Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy
- Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen
- Hyte-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §). Vuosittaisessa raportoinnissa käytetään viimeisimpiä saatavilla olevia indikaattoritietoja, kaikki tiedot eivät päivity vuosittain.

2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Lapset ja nuoret

Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista.

4.1 (2021) -> **2.7** (2023)
Koko maa 3,9

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

20.8 (2021) -> **16.3** (2023)
Koko maa 15

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 4. ja 5. luokan oppilaista

3.4 (2021) -> **6.5** (2023)
Koko maa 4,5

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

17.3 (2021) -> **14.3** (2023)
Koko maa 14,1

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

79.5 (2021) -> **57.1** (2023)
Koko maa 66,9

Ylipainon (ml. Lihavuus) yleisyys (%) 7-12-vuotiailla

36.4 (2021) -> **29.9** (2022)
Koko maa 23,5

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (HYTE k)

26.8 (2021) -> **14.6** (2023)
Koko maa 17,4

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

13.9 (2021) -> **5.8** (2023)
Koko maa 8,8

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

13.9 (2021) -> **5.6** (2023)
Koko maa 8

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista

12.7 (2021) -> **3.3** (2023)
Koko maa 10,7

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista

47.1 (2021) -> **50.5** (2023)
Koko maa 43

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista

22.5 (2021) -> **19.3** (2023)
Koko maa 25,4

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

17.8 (2021) -> **16.7** (2023)
Koko maa 19,5

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

52 (2021) -> **48.9** (2023)
Koko maa 38

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

44.4 (2021) -> **57.1** (2023)
Koko maa 37

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE-mittaus) % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

40.7 (2021) -> **44.4** (2022)
Koko maa 38,4

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE-mittaus) % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

48.8- (2021) -> **31.7** (2022)
Koko maa 41,2

Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (HYTE k)

25.7 (2021) -> **23.9** (2023)
Koko maa 26,6

Työikäiset

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (HYTE k)

12.4 (2020) -> **9.3** (2021)
Koko maa 7,9

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta %

6 (8/2002) -> **7,4** (8/2023)
Koko maa 9,4

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (HYTE k)

13.1 (2021) -> **12.4** (2022)
Koko maa 6,1

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä (HYTE k)

1.9 (2021) -> **1.6** (2022)
Koko maa 2,5

Avioeroja 25-64-vuotiailla / 1000 vastaavan ikäistä naimisissa olevaa

18.7 (2021) -> **8.2** (2022)
Koko maa 16,2

Tieverkon henkilövahingot / (asukasluku/1000)

3.14 (2020) -> **2.89** (2021)

Ikäihmiset

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (HYTE k)

128.1 (2021) -> **162.8** (2022)
Koko maa 344,4

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

2.1 (2021) -> **2** (2022)
Koko maa 1,7

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

91.3 (2021) -> 91.3 (2022)
Koko maa 93

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

67.2 (2021) -> **66.8** (2022)
Koko maa 60,8

3. Toteutetut toimet hyvinvoinnin edistämiseksi Suonenjoella

Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen

- Jokaiselle nuorelle löytyy opiskelupaikka perusopetuksen jälkeen
- Arjen hallinta ja tunnetaidot vahvistuvat
- Jokainen nuori tulee kuulluksi ja kohdatuksi
- Yhteisöllisyyden vahvistuminen
- Työllisyyden kehittyminen

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Etsivä nuorisotyö kontaktoi kaikki yhdeksäsluokkalaiset ja lukion päättävät
- Ohjaus TUVA-koulutukseen toimii ja opiskelupaikka löydetty kaikille perusopetuksen jälkeen
- TUVA-koulutuksessa hyödynnetty ammatillisten opintojen suorittamista oppisopimuksella
- Tunnetaitojen opetus systemaattista laadittujen tunnetaitokasvatuksen suunnitelmien mukaisesti päiväkodeissa ja kouluissa
- Iltapäiväkerhon ja nuorisotyön yhteistyöllä lapsuudesta nuoruuteen ulottuva kohtaamisen malli
- Koulukahvit eri toimijoiden yhteistyönä tavoittavat nuoria matalalla kynnyksellä
- Harrastamisen Suomen malli yhteistyössä nuorisotyön, kansalaisopiston, koulun ja yhteistyökumppaneiden kanssa mahdollistaa kerhoja koulupäivän yhteyteen
- Hankerahoituksella palkattu "Koulun kehittäjä" yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi. Sen myötä luotu matalan kynnyksen kohtaamisen paikkoja, lisätty oppilaiden mahdollisuutta tulla kuulluksi sekä osallistua toiminnan suunnitteluun.
- Kansalaisopiston suomen kielen kurssit ukrainalaisille
- Työttömien terveystarkastuksiin ohjaaminen
- Työllisyyskoordinaattorin ja liikuntaneuvonnan yhteistyö hyvinvointivalmennuksiin liittyen
- Ohjatut kirjasto-esittelyt kotoutujille

Osallisuuden vahvistuminen ja osallisuussuunnitelma

- Tieto-osallisuus
- Suunnitelmaosallisuus
- Päätöksenteko-osallisuus
- Toimintaosallisuus
- Uudet osallisuuden menetelmät

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Monipuoliset tiedotuskanavat käytössä eri toimialoilla ja palveluissa
- Kasvun ja oppimisen www-sivujen esteettömyys tarkistettu kesäkuussa ja tehty tarvittavat parannukset. Sivut oli valittu satunnaisotannalla AVI:n tarkastettavaksi, huomautuksia ei ole tullut
- Säännölliset asiakaspalautekyselyt käytössä eri palveluissa
- Kuntalaispalautteeseen ja -aloitteisiin kanavat olemassa, käsitellään tulleet aloitteet ja valmistellaan päätöksentekoon
- Säännölliset järjestötapaamiset ja järjestökirjeet
- Järjestöillä mahdollisuus käyttää kaupungin tiloja maksutta
- Järjestöjen avustusohjeet on päivitetty ja avustuksia jaetaan vuosittain
- Osallistavaa budjetointia käytetään kirjastossa kulttuurilehtien tilauksessa ja hankintatoiveiden käsittelyssä sekä kouluissa oppilaskuntatoiminnan kautta
- Oppilas- ja opiskelijatoimintaa kehitetty ja lapsia/nuoria toimintaan aktivoitu
- Oppilaskunnat aloittaneet yhteistyön naapurikuntien kanssa
- Toteutettu oppilas-/opiskelijakuntien ehdottamia ja organisoimia tapahtumia jokaisella koululla
- Nuorisovaltuustosta osallistuja kaupunginvaltuustoon
- Hyödynnetty asukaraateja mm. kaavoituksen ja kulttuurin linjausten laatimisen tueksi

Vanhemmuus vahvistuu

- Vanhemmuuden vahvistuminen
- Vanhempien oma jaksaminen vahvistuu

Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen

- Hyvät elinikäiset oppimistaidot
- Terveyttä edistävä liikunta elämäntapana
- Ruokasuositusten mukaiset ruokatottumukset

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Kansalaisopiston vanhemmuutta tukevat luennot ja vanhempi-lapsi -kurssit
- Kouluilla toteutettu osallistavia vanhempainiltoja
- Vanhempainneuvostot osallistuneet koulun teemapäivien toimintaan (esim. Koulun ja kodin päivä)
- Aloitettu yhteistyö MLL lastenhoitoavun kanssa

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Kansalaisopiston kurssitarjonta mm. passin tai henkilökortin hakeminen omin avuin, mobiililaite ja sähköiset palvelut haltuun ja digikurssit ikäihmisille sekä monipuoliset liikuntakurssin eri ikäisille
- Kirjastossa tuetaan hyviä elinikäisiä oppimistaitoja aineistonhankinnalla ja digitaitoja opastamalla
- Koulujen "Kaikki ohjaa" -käsikirjan laatimiseen osallistunut koko opetushenkilöstö
- Liikuntapalveluiden liikuntaneuvonta ja hyvinvointivalmennus sekä soveltavan liikunnan ryhmät tukevat terveyden edistämistä laajalle asiakasryhmälle
- Perheliikuntapilotin aloittaminen ja seniorikortin käyttöönotto liikuntapalveluissa
- Työllisyyskoordinaattorin ja liikuntaneuvojan yhteistyö pitkään työttömänä olleiden ohjauksessa
- Terveellisten elämäntapojen vahvistaminen nuorisotyön avoimessa toiminnassa mm. tarjoamalla loma-aikojen avoimessa nuorisotoiminnassa terveellisiä välipaloja
- Kouluissa pitkiä liikuntavälitunteja ja toiminnallisia oppitunteja sekä taukojumppaa
- Ruokapalveluissa säännölliset ruokakyselyt ja teemaviikot
- Koulun ja ruokapalvelun välistä yhteistyötä on lisätty ja kouluruokakysely toteutettu
- Vanhempainyhdistyksen edustaja kutsuttu mukaan kouluruokaraatiin

Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy

- Alaikäiset lapset ovat päihtettämiä ja nuorten huumekekeilut ja - käyttö vähenee
- Nettiriippuvuuden vähentäminen
- Mielekästä tekemistä kaikille ikäryhmille
- Varhaiset tuen palvelut on saatavilla
- Ikäihmisten kokema yksinäisyys vähenee

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Päihdevalistus nuorten avoimessa toiminnassa
- Koulujen päihde-, media- ja digikasvatukseen kiinnitetty erityistä huomiota
- Harrastamisen Suomen mallin kerhot käynnistetty kaikilla kouluilla. Toiminta on monipuolista ja osallistuminen aktiivista.
- Kirjasto on tuottanut mediakasvatusaineistoa nettiriippuvuuden näkökulmasta
- Kirjasto edistää lukemista, joka auttaa löytämään mielekästä tekemistä kaikille ikäryhmille
- Kirjasto tukee kotoutumista ryhmäkäyntien avulla ja hankkimalla tarvittavaa aineistoa
- Kirjasto on ikäihmisille matalan kynnyksen palvelu, jonne on helppo tulla
- Naapurustotoiminta kotoutumisen, työllisyyspalveluiden, asumisneuvonnan ja asuntotoimiston yhteistyönä eri alueilla
- Toimintaryhmiä ikäihmisille kaupungilla ja seurakunnalla

Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen

- Kyky ennaltaehkäistä ja rajoittaa onnettomuuksia
- Liikenneonnettomuudet vähenevät
- Kenenkään ei tarvitse kokea seksuaalista häirintää, ahdistelua tai väkivaltaa
- Kiusaamisen vähentäminen

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Osallistuttu laajasti eri toimialoilta Liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaan.
- Ikäihmisille jaettu liukuesteet kenkiin
- Liikuntatoimen soveltavan liikunnan ryhmät ja ikäihmisten liikuntaneuvonta ennaltaehkäisevät tapaturmia
- Poistumisharjoitukset ja turvakävelyt päiväkodeissa ja kouluissa
- Varhaiskasvatuksessa osallistuttu Liikenneturva-päivään
- Käytetty kouluissa Liikenneturvallisuus -materiaalia ja pidetty oppitunteja
- Seksuaali- ja turvataitokasvatukseen panostettu eri oppitunneilla (esim. Ympäristöoppi, terveystieto.
- Verso -menetelmät käytössä kiusaamiseen puuttumisessa kaikissa kouluissa
- Koulutoimessa yhteisöllistä toimintakulttuuria vahvistettu "Kaikki ohjaa" -käsikirjan laatimisen ja käyttöönoton myötä sekä hankerahoituksella palkatun koordinaattorin työskentelyn avulla
- Kiusaamisen vastaiset toimintamallit yhtenäistetty koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa
- Nuorisotoiminta on kaikille turvallista ja nuorten kanssa keskustellaan hyvästä käytöksestä, tehdään jatkuvia toimenpiteitä kiusaamisen ehkäisemiseksi
- Kirjasto on turvallinen tila, jossa kaikenlaiseen häirintään puututaan matalalla kynnyksellä

HYTE-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen

- Yhteisöllinen Suonenjoki
- Osallisuuden vahvistuminen
- Hyvinvoinnin rakenteet ja palvelut

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Järjestöjen avustuksiin tehty ohjeistus ja avustukset jaettu
- Yhdistystila Futurialla otettu käyttöön
- Vaikutusten ennakoarviointi otettu käyttöön päätöksenteossa
- Hyvinvointikoordinaattorin tehtävä kuvattu, resurssia nimetty
- HYTE-johtoryhmä nimetty, työskentelyrakenne luotu
- Hyvinvointisuunnitelman vuosiraportti valtuustolle
- Hyvinvoinnin tavoitteet esitetty talousarviossa
- Osallistutaan laajasti Pohjois-Savon hyvinvointialueen laajuisiin HYTE-työryhmiin
- Tea-viisarin kriteerit ja kysymykset käyty läpi kasvun- ja oppimisen toimialalla. Mahdolliset puutteet nostettu esille ja tehty korjauksia toimintaan.
- Hyvinvointisuunnitelmaa käsitelty toimialojen kanssa ja tarvittavia toimenpiteitä edistetty

4. Suonenjoen HYTE-kerroin

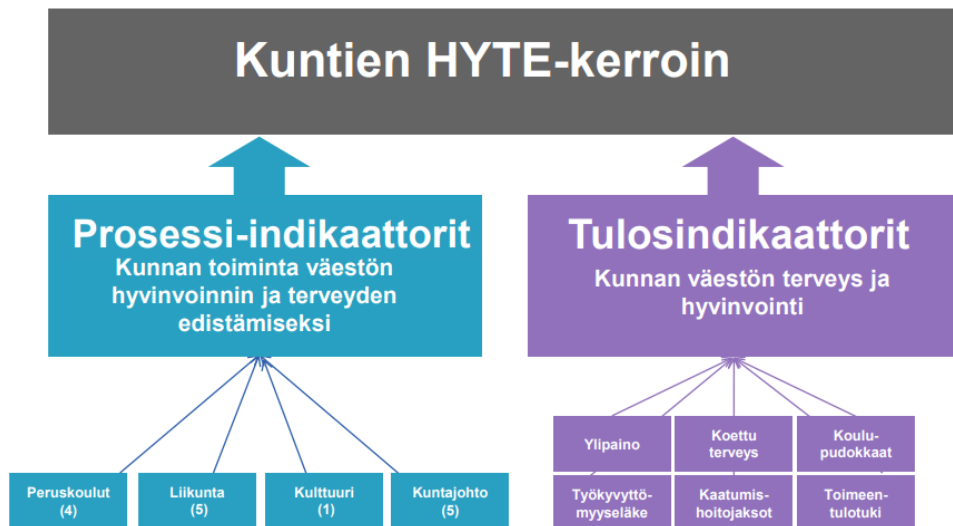
HYTE-kerroin (0-100) Suonenjoki	
2022	54
2021	51
2020	52

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

HYTE-kerroin määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

- toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit ja
- tuloksia kuvaavat tulosindikaattorit.

HYTE-kertoimen arvo Suonenjoen kaupungille vuonna 2022 oli 106 000€.

5. Johtopäätökset

Lasten ja nuorten osalta indikaattoritieto näyttää pääsääntöisesti positiiviselta. Erityisesti hyvää kehitystä on tapahtunut päihteiden käytössä. Alkoholien, tupakkatuotteiden ja huumeiden käyttäminen on laskenut tuntuvasti, ollen myös valtakunnallista keskiarvoa huomattavasti alempana. Huolta herättää erityisesti lukiolaisten jaksaminen. Heistä vain hieman yli puolet on tyytyväinen elämäänsä. Myös koululounaan nauttiminen ja liikunnallinen aktiivisuus on lukiolaisten ikäluokassa laskussa.

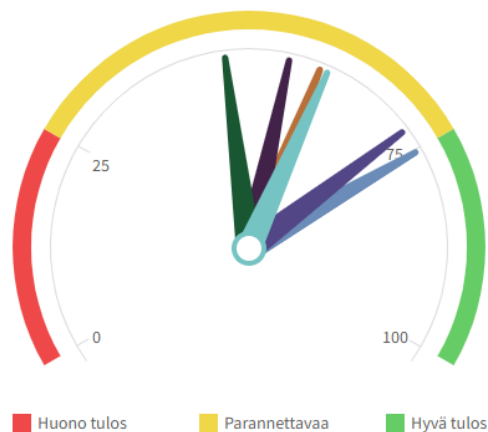
Työikäisen väestön kohdalla kehitystä positiiviseen suuntaan on tullut useilla osa-alueilla. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä on vähentynyt ollen lähellä koko maan keskiarvoa. Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden määrä on pienentynyt, ollen silti valtakunnallista keskiarvoa korkeammalla. Avioerojen määrä ja tieliikenneonnettomuudet ovat vähentyneet.

Ikäihmisten osalta kaatumisiin liittyvät hoitovuorokaudet ovat hienoisessa kasvussa, mutta valtakunnallisesti erittäin matalalla tasolla. Kotona asuvien yli 75 vuotta täyttävien osuus on pysynyt samana. Erityiskorvattavien lääkkeiden ja kansaneläkkeen määrässä on tapahtunut pientä muutosta positiiviseen suuntaan.

Kokonaisuutena voidaan indikaattoritiedon valossa todeta, että tehdyt toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi ovat olleet vaikuttavia ja niitä kannattaa jatkaa.

5.1 Terveysten edistämisen aktiivisuus

Kaikki sektorit : Suonenjoki 2023

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 20.10.2023

Suonenjoen terveyden edistämisen (TEA) viisarin kokonaispistemäärä

2022	55
2021	52
2020	58

Pistemäärä osoittaa Suonenjoen terveydenedistämistyön suunnan. Sektoreista ainoastaan kuntajohto ylittää hyvän tuloksen rajalle. Muut osiot sijoittuvat selkeästi parannettavaa osioon. Liikunnan osalta päästään maan keskiarvoon, muut ovat maan keskiarvoa alempana.

(Lähde: TEA-viisari, THL)

Pisteet	Suonenjoki	Koko maa
Kaikki sektorit	55	69
Kuntajohto	75	84
Perusopetus	59	65
Lukiokoulutus	55	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	72	72
Perusterveydenhuolto	47	70
Kulttuuri	60	71

6. Vuosiraportin käsittely

- Todetaan, että laajan hyvinvointisuunnitelman tavoitteita on saavutettu hyvin, ne ovat edelleen ajankohtaisia ja työskentelyä niiden edistämiseksi jatketaan.
- Vuosiraportin on valmistellut hyvinvoinnin ja vapaa-ajan päällikkö/hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä kaupungin HYTE-johtoryhmän kanssa. HYTE-johtoryhmään kuuluvat
 - kaupunginjohtaja Juha Piironen
 - toimialajohtajat Maikki Rouvinen, Kimmo Hälinen ja Anne Lahtivirta
 - hyvinvointikoordinaattori Paula Paavilainen
 - järjestökoordinaattori Niina Miilunpohja
 - ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön palveluohjaaja Niina Jääskeläinen
 - hyvinvointialueen edustaja Tiina Taskinen
 - elinkeinoelämän edustaja/elinkeinoasiantuntija
 - Suonenjoen evankelisluterilainen seurakunnan edustaja Pekka Anttila
- Vuosiraportti käsitellään kaupunginhallituksessa 6.11.2023 ja kaupunginvaltuustossa 13.11.2023.